

УДК: 613.888.151.7-048.58-021.161(477)  
DOI: 10.24061/2413-4260. XIV.4.54.2024.22

## АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ КОМБІНОВАНИХ ОРАЛЬНИХ КОНТРАЦЕПТИВІВ, ЗАРЕЄСТРОВАНИХ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДОСТУПНОСТІ

К. О. Калько<sup>1</sup>, Ю. С. Букачару<sup>2</sup>,  
Г. О. Буденкова<sup>1</sup>, М. В. Савохіна<sup>3</sup>,  
І. Ю. Борисюк<sup>4</sup>, О. В. Геруш<sup>2</sup>,  
А. В. Кононенко<sup>3</sup>

Одеський національний університет  
ім. І. І. Мечникова<sup>1</sup> (м. Одеса, Україна),  
Буковинський державний медичний університет<sup>2</sup>  
(м. Чернівці, Україна),  
Національний фармацевтичний університет<sup>3</sup>  
(м. Харків, Україна)  
Міжнародний гуманітарний університет<sup>4</sup>  
(м. Одеса, Україна)

### Резюме

Гормональна контрацепція широко використовувалася протягом десятиліть та характеризується тенденцією до постійного вдосконалення. При застосуванні КОК спостерігаються так звані онкологічні (зниження ризику раку ендометрію, яєчників і колоректального раку) та неонкологічні (зменшення андрогенних ефектів і полегшення проблем, пов'язаних з менструацією) переваги препаратів.

**Метою роботи було** дослідження асортименту комбінованих оральних контрацептивів (КОК) зареєстрованих на фармацевтичному ринку України та оцінка їх соціально-економічної доступності на прикладі Аптеки АКС № 55 (м. Одеса, вул. Костанді 162/2) за 2023 рік.

**Матеріали та методи дослідження.** Було використано аналітичні (дані Державного реєстру лікарських засобів та пошукової системи *tabletki.ua*) та фармакоеконімічні (оцінка економічної доступності за показником адекватності платоспроможності *Ca.s*) методи дослідження.

**Результати та обговорення.** Встановлено, що станом на 15 травня 2024 року в Україні зареєстровано 36 торгових назв (ТН) препаратів КОК зарубіжного виробництва. Лівову частку ринку представлено КОК IV покоління – 60 % від загального асортименту. КОК III, II та I покоління складають відповідно 23, 14 та 3 % ТН препаратів. Тип композиції, яка містить тільки прогестин представлена 2 ТН препаратів. Встановлено, що серед 12 ТН КОК препарати – «Регулон № 3\*21» таб.; «Фемостон 1/10 № 56» таб. та «Ригевідон № 63» таб. належать до середньодоступних (*Ca. s.* = 6,5-7,5 %). Усі інші 9 ТН КОК належать до високодоступних (*Ca. s.* менше 5 %).

**Висновки.** Асортимент КОК зареєстрованих на фармацевтичному ринку України повністю забезпечений імпортованими виробниками та немає жодного препарату українського виробництва. Це свідчить про потребу населення України, зокрема жінок у розширенні асортименту КОК препаратами вітчизняного виробництва та про перспективи розвитку фармацевтичної галузі для задоволення цієї потреби в умовах впровадження заходів щодо імпортозаміщення цих груп препаратів. За результатами соціально-економічної доступності КОК встановлено, що ці препарати належать до категорії високо- та середньодоступних для населення держави.

**Ключові слова:** комбіновані оральні контрацептиви; фармацевтичний ринок; соціально-економічна доступність.

### Вступ

Комбіновані оральні контрацептиви (КОК) – це група препаратів, що широко застосовуються серед жінок репродуктивного віку у всьому світі та містять у своєму складі прогестин та естроген або лише прогестин [1, 2, 3]. На сьогодні КОК залишаються одним із найпоширеніших методів контрацепції, який використовують жінки дітородного віку, що складає приблизно 151 мільйон споживачів у всьому світі [4, 5]. Широкого застосування КОК набули також у осіб із дерматологічними проблемами та задля покращення загальної передменструальної симптоматики у жінок із передменструальним синдромом або передменструальним дисфоричним розладом [6, 7, 8]. Особливу цінність для клініцистів та жінок, які їх застосовують мають лікувально-профілактичні та онкопротективні властивості КОК, які полягають у зниженні ризику позаматкової вагітності (на 90 %); розвитку раку яєчників та ендометрію (на 50-80 %); колоректального раку (на 40-50 %); хоріонепітеліоми (на 100 %) залежно

від тривалості застосування та ризику розвитку (на 40 %) доброякісних захворювань молочної залози (МЗ) [9].

На сьогодні на фармацевтичному ринку доступні три різні типи: комбіновані таблетки, таблетки, що містять тільки прогестин, і таблетки для тривалого застосування. Препарати відрізняються за складом гормонів та схемою їх застосування. Враховуючи, що КОК містять два синтетичних стероїдних гормони: прогестин і естроген, етинілестрадіол є домінуючим естрогеном у поєднанні з різними прогестинами, такими як левоноргестрел, номегестрел, етоногестрел, дезогестрел, норетиндрон, дієногест, дроспіренон, норг-естимейт або норелгестромін [10].

Аналіз сучасного асортименту КОК представлених на фармацевтичному ринку України та оцінка їх соціально-економічної доступності є надзвичайно актуальною проблемою на сьогодні оскільки не є висвітленою в інформаційних джерелах та наведена лише в застарілих публікаціях [11, 12, 13, 14, 15, 16].

**Метою даної роботи було** провести аналіз асортименту комбінованих оральних контрацептивів зареєстрованих на фармацевтичному ринку України та оцінити їх соціально-економічну доступність.

Практичне значення роботи полягає в тому, що попередження та планування вагітності, застосування КОК при лікуванні гормональних порушень та гінекологічних захворювань відноситься до соціально-значущих проблем практичної медицини. Знання асортименту КОК та оцінка їх соціально-економічної доступності з позиції купівельної спроможності за врахуванням показника середньомісячної зарплати пересічного громадянина сприятиме вирішенню даної проблематики.

**Матеріали та методи дослідження.** Враховуючи дані Державного реєстру лікарських засобів (<http://www.drllz.com.ua/>) та аналітично-пошукової системи (<https://tabletki.ua/category/572/odessa/>) було проведено аналіз асортименту зареєстрованих на фармацевтичному ринку КОК.

Аналіз асортименту КОК зареєстрованих на фармацевтичному ринку України був проведений за такими критеріями:

- ✓ типи/композиції: комбінована таблетка чи тільки прогестин;
  - ✓ за типом гестагену та вмістом естрогенів відповідно до покоління: I, II, III, IV;
  - ✓ зарубіжний чи вітчизняний виробник;
- Аналіз економічної доступності КОК був проведений на основі даних щодо об'ємів реалізації та цін на КОК Аптеки АКС № 55, м. Одеса вул. Костанді 162/2 за 2023 рік.
- Для оцінки економічної доступності був розрахований показник адекватності платоспроможності (Ca.s.) за формулою  $Ca.s. = (P/Wa.w.) \times 100\%$  [17], де Ca.s. – коефіцієнт адекватності платоспроможності; Wa.w – середня місячна заробітна плата середньостатистичного українця за 2023 та по кварталах року взята із сайту Міністерства фінансів України та наведена в таблиці 2.1; P – середня роздрібна ціна місячного курсу лікування препаратом, яка враховуючи особливості прийому КОК відповідає вартості упаковки препарату. Прийнято вважати, що препарати, які мають Ca.s.
- менше 5 % є високодоступними;
  - від 5 % до 15 % – середньодоступними
  - більше 15 % – малодоступними [17, 18, 19, 20].

**Таблиця 1**

**Дані щодо середньої заробітної плати в Україні помісячно та поквартально**

2023	Середня зарплата (ПФУ), грн.	
січень	12644,98	12954,12333
лютий	12794,11	
березень	13423,28	
квітень	13626,02	14582,68
травень	14109,64	
червень	16012,38	
липень	13996,68	14097,73
серпень	13778,13	
вересень	14518,38	
жовтень	14882,88	15567,57333
листопад	14983	
грудень	16836,84	
за год	14308,46	14301,13692

**Результати та їх обговорення**

За даними Державного реєстру лікарських засобів встановлено, що станом на 15 травня 2024 року в Україні зареєстровано 36 торгові назви (ТН) препаратів комбінованих оральних контрацептивів (табл. 2). Усі зареєстровані КОК є препаратами рецептурного відпуску. Левову

частку ринку представлено КОК IV покоління – 21 ТН, що складає 60 % від загального асортименту. КОК III, II та I покоління складають відповідно 23, 14 та 3 % та представлені 8, 4 та 1 ТН препаратів. Тип композиції, яка містить тільки прогестин на фармацевтичному ринку України представлена 2 ТН препаратів (табл. 2; рис. 1).

**Таблиця 2**

**Аналіз асортименту комбінованих оральних контрацептивів зареєстрованих на фармацевтичному ринку України**

№	Назва випуску (ЛФ, дозування, упаковка)	Склад діючих речовин	Виробник
Типи/композиції: Комбінована таблетка			
КОК першого покоління			
1	ДІАНЕ-35 таб. вк. обол. по 21 таб. у блістері з календарною шкалою; по 1 блістеру в картонній коробці	1 таб. вк. обол. містить: етинілестрадіолу 0,035 мг, ципротерону ацетату 2 мг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
КОК другого покоління			
1	РИГЕВІДОН таб. вк. обол. по 21 таб. у блістері; по 1 або 3 блістери разом із картонним футляром для зберігання блістера у пачці	1 таб. вк. обол. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та левоноргестрелу 0,15 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина

## Продовження таблиці 2

№	Назва випуску (ЛФ, дозування, упаковка)	Склад діючих речовин	Виробник
2	ТРИ-РЕГОЛ таб. вк. обол. комбі-уп. № 21x1, № 21x3: по 21 таб. в блістері (6 таб. рожевого кольору, 5 таб. білого кольору, 10 таб. темно-жовтого кольору), по 1 або 3 блістери разом з картонним футляром для зберігання блістерів в паці	1 таб. рожевого кольору містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та левоноргестрелу 0,05 мг; 1 таб. білого кольору містить: етинілестрадіолу 0,04 мг, левоноргестрелу 0,075 мг; 1 таб. темно-жовтого кольору містить: етинілестрадіолу 0,03 мг, левоноргестрелу 0,125 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
3	ЛЕВЕРЕТ МІНІ таб. вк. плів. обол. 0,10 мг/0,02 мг; по 21 таб. в блістері; по 1, 3 або по 6 блістерів в картон.коробці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,02 мг та левоноргестрелу 0,1 мг	Лабораторіос Леон Фарма, С.А., Іспанія
4	ЦЕРІНТА таб., по 21 таб. у блістері; по 1 блістеру в картон. коробці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та левоноргестрелу 0,15 мг	Сан Фармасьютикал Індастріз Лтд., Індія
КОК третього покоління			
1	РЕГУЛОН® таб. вк. обол., 0,15 мг/0,03 мг, по 21 таб. у блістері	етинілестрадіолу 0,03 мг дезогестрелу 0,15 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
2	ЛОГЕСТ® таб. вк. обол. по 21 таб. у блістері з календаршкалою; по 1 блістеру у паці	1 таб. вк. обол. містить етинілестрадіолу 20 мкг і гестодену 75 мкг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
3	ЛІНДІНЕТ 30 таб. вк. плів. обол. по 21 таб. в блістері; по 1 або 3 блістери разом з картон. футляром для зберігання блістера в картон.упаковці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та гестодену 0,075 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
4	ЛІНДІНЕТ 20 таб. вк. обол. по 21 таб. в блістері; по 1 або 3 блістери разом з картон. футляром для зберігання блістера в картон.упаковці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,02 мг та гестодену 0,075 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
5	МАРВЕЛОН® таб. по 21 таб. в блістері; по 1 блістеру в саше; по 3 саше у картон. упаковці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,030 мг та дезогестрелу 0,150 мг	Н.В.Органон, Нідерланди
6	НОВІНЕТ таб. вк. обол. 0,15 мг/0,02 мг, по 21 таб. у блістері, по 1 або по 3 блістери в картон. уп.	1 таб. вк. обол. містить: етинілестрадіолу 0,02 мг дезогестрелу 0,15 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
7	ВЕНДІОЛ таб. вк. плів. обол. 0,06 мг/0,015 мг; по 28 таб. у блістері (24 жовті актив. таб. і 4 зелені таб. плацебо); по 1 або по 3 блістери (кожен блістер – у ламін. пакеті- саше з пласким картон. футляром для зберіг. блістера та тижневим календарем- стікером) у картон. упаковці	1 актив. таб. містить: етинілестрадіолу мікронізованого 0,015 мг та гестодену мікронізованого 0,060 мг; 1 таб. плацебо (зелена) діючі речовини: відсутні	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
8	ДЕЗОФЕМІН® 30 таб. вк. плів. обол. по 0,03 мг/0,15 мг по 21 таб. у блістері, по 1, або по 3, або по 6 блістерів у картон. коробці	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг, дезогестрелу 0,15 мг	мібе ГмБХ Арцнайміттель, Німеччина
КОК четвертого покоління			
1	ЖАНІН® таб. вк. обол., по 21 таб. у бл.	етинілестрадіолу 0,03 мг дієногесту 2 мг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
2	ДЖАЗ таб. вк. обол. по 28 таб. (24 таб. світло- рожевого + 4 таб. (плацебо) білого кольору) у блістері з самоклеючою стрічкою; 1 блістеру в картонній паці	1 уп. містить 28 таб. (24 таб. світло- рожевого та 4 таб. (плацебо) білого кольору); 1 таб. світло-рожевого кольору містить етинілестрадіолу 0,02 мг (у вигляді клатрату з бетадексом) та дроспіреному 3 мг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина

Продовження таблиці 2

№	Назва випуску (ЛФ, дозування, упаковка)	Склад діючих речовин	Виробник
3	ДЖАЗ ПЛЮС таб., вк. обол. № 28: по 24 таб. рожевого кольору і по 4 таб. світло-оранжевого кольору в блістері; по 1 блістеру в картонній паці	1 уп. містить 28 таб. (24 таб. рожевого та 4 таб. світло-оранжевого кольору) 1 таб. рожевого кольору містить етинілестріадіолу 0,02 мг (у вигляді клатрату з бетадексом) та дроспіренону 3 мг, левомефолату кальцію 0,451 мг; 1 таб. світло-оранжевого кольору містить левомефолату кальцію 0,451 мг;	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
4	БЕЛАРА® таб. вк. обол. 2 мг/0,03 мг по 21 таб. у блістері, по 1 або 3 блістери у картонній упаковці	1 таб. вк. обол. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг хлормадинону ацетату 2 мг,	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
5	ЯРИНА® таб. вк. обол. по 21 таб. у блістері з календарною шкалою; по 1 блістеру у паперовому мішечку в картонній паці	1 таб. вк. обол. містить етинілестріадіолу 0,03 мг та дроспіренону 3 мг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
6	ЯРИНА®ПЛЮС таб. вк. обол. № 28: по 21 таб. оранжевого кольору і по 7 таб. світло-оранжевого кольору в блістері; по 1 блістеру в картонній паці	1 уп. містить 28 таб. вк. обол. (21 таб. оранжевого кольору і 7 таб. світло-оранжевого кольору); 1 таб. оранжевого кольору містить етинілестріадіолу 0,03 мг, дроспіренону 3 мг та левомефолату кальцію 0,451 мг 1 таб. світло-оранжевого кольору містить левомефолату кальцію 0,451 мг	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
7	ДРОСПІФЕМ® 20 таб. вк. плів. обол., 0,02 мг/3 мг по 28 таб. у блістері (24 актив. таб. рожевого кольору + 4 таблетки плацебо білого кольору); по 1, або по 3, або по 6 блістерів в картонній упаковці	1 актив. таб. рожевого кольору містить: етинілестріадіолу 0,02 мг та дроспіренону 3 мг; 1 таб. плацебо білого кольору не містить активних речовин	мібе ГмБХ Арцнайміттель, Німеччина
8	ДРОСПІФЕМ® 30 таб. вк. плів. обол. по 0,03 мг/3 мг по 21 таб. у блістері; по 1, або по 3, або по 6 блістерів у картонній упаковці	1 таб. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та дроспіренону 3 мг	мібе ГмБХ Арцнайміттель, Німеччина
9	ДЕНОВЕЛЬ® 30 таб. вк. плів. обол. по 0,03 мг/2 мг № 21 таб., по 1 або по 3, або по 6 блістерів у картонній коробці	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та дієногесту 2 мг	мібе ГмБХ Арцнайміттель, Німеччина
10	СИЛУЕТ® таб. вк. плів. обол. по 21 таблетці в блістері; по 1 або по 3 блістери разом із картонним футляром для зберігання блістера в паці	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та дієногесту 2 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
11	МАДІНЕТ® таб. вк. плів. обол. по 0,03 мг/2 мг, по 21 таб. у блістері; по 1 або по 3, або по 6 блістерів в картон. короб	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та хлормадинону ацетату 2 мг	мібе ГмБХ Арцнайміттель, Німеччина
12	МІЛАНДА таб. вк. плів. обол. 3 мг/0,03 мг по 21 таб. у блістері; по 1 блістеру у картонній упаковці	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та дроспіренону 3 мг	Лабораторіос Леон Фарма С. А., Іспанія
13	ВІДОРА таб. вк. плів. обол. 3,0 мг/0,03 мг по 28 таб. в блістері (21 таб. жовтого кольору та 7 таб. білого кольору); по 1 або по 3 блістери в картон. коробці	1 таб. вк. плів. обол. жовтого кольору містить: етинілестріадіолу 0,03 мг та дроспіренону 3,0 мг	Лабораторіос Леон Фарма, С.А., Іспанія
14	ВІДОРА МІКРО таб. вк. плів. обол. 3,0 мг/0,02 мг по 28 таб. в блістері (21 таб. рожевого кольору та 7 таб. білого кольору)	1 таб. вк. плів. обол. рожевого кольору містить: етинілестріадіолу 0,02 мг та дроспіренону 3,0 мг	Лабораторіос Леон Фарма, С.А., Іспанія
15	ДАРІЛІЯ таб. вк. плів. обол. 3 мг/0,02 мг, по 28 (24+4) таб. у блістері; по 1 (1x24+4) або по 3 (3x24+4) блістери разом з пласким картон. футляром для збер. блістер., тижневим календарем-стікером у картон.упаков.	1 актив. таб. містить: етинілестріадіолу мікронізованого 100 % 0,02 мг, дроспіренону кристалічного 100 % 3 мг; 1 таб. плацебо – діючі речовини відсутні	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина



## Продовження таблиці 2

№	Назва випуску (ЛФ, дозування, упаковка)	Склад діючих речовин	Виробник
16	ДІФЕНДА таб. вк. плів. обол. 3 мг/0,02 мг по 28 таб. у блістері (24 таб. рожевого та 4 таб. плацебо білого кольору), по 1 блістеру в пачці з картону	1 таб. рожевого кольору містить: етинілестрадіолу 0,02 мг та дроспіренону 3 мг	Лабораторіос Леон Фарма С. А., Іспанія
17	МІДІАНА таб. вк. плів. обол. по 21 таб. у блістері; по 1 або 3 бліст. разом з картон. футл. для зберіг. блістера в пачці	1 таб. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та дроспіренону 3 мг	ВАТ «Гедеон Ріхтер», Угорщина
18	ЖАСТІНДА таб. вк. плів. обол. 2 мг/0,03 мг по 21 таб. у блістері, по 1 або 3 блістери в пачці з картону	1 таб. вк. плів. обол. містить: етинілестрадіолу 0,03 мг та дієногесту 2 мг	Лабораторіос Леон Фарма С. А., Іспанія
19	ЛІБЕРАТТІ® таб. вк. плів. обол. 0,02 мг/3 мг; по 28 (24+4) таб. у блістері; по 1 блістеру разом з календ. шкалою та тримачем для бліст. у коробці з картону	1 таб. вк. плів. обол. (рожева) містить: етинілестрадіолу 0,02 мг, дроспіренону 3 мг	Лабораторіос Леон Фарма, С.А., Іспанія
20	ФЕМІНАТІ® таб. вк. плів. обол. по 0,03 мг/ 3 мг, по 28 (21+7) таб. у блістері, по 1 блістеру разом з календ. шкалою, тримачем для бліст. у картон. коробці	1 таб. вк. плів. обол. (жовта) містить: етинілестрадіолу 0,03 мг, дроспіренону 3 мг	Лабораторіос Леон Фарма, С.А., Іспанія
21	КЛАЙРА таб. вк. обол. по 3 мг + таб., вк. обол. по 1 мг + таб. вк. обол., 3 мг/2 мг + таб. вк. обол., 2 мг/2 мг + таб. вк. обол. (плацебо) № 28: 2 темно-жовті таб. + 5 червоних таб. + 17 світло-жовтих таб. + 2 темно-червоних таб. + 2 білі таб. плацебо у блістері; по 1 блістеру в картонному гаманці	кожна кален.уп. (28 таб., вк.пл. об.) містить: 2 темно-жовтого кол. таб., кожна містить 3 мг естрадіолу валерату; 5 червоного кол. таб., кожна містить 2 мг естрадіолу валерату і 2 мг дієногесту; 17 світло-жовтого кольору таб., кожна міст. 2 мг естрадіолу валерату і 3 мг дієногесту; 2 темно-червоного кол. таб., кожна містить 1 мг естрадіолу валерату; 2 білого кол. таб. плацебо	Байер Ваймар ГмБХ і Ко. КГ, Німеччина
Типи/композиції: Тільки прогестин			
1	ФЕМОСТОН® таб. вк. обол. по 1 мг + таб., вк. плів. обол., по 1 мг/10 мг; комбі-упаковка № 28 (28x1); № 56 (28x2); № 84 (28x3): 14 таб., вк. плів. обол. білого кол. по 1 мг + 14 таб., вк. плів. обол. сірого кол. по 1 мг/10 мг у блістері; по 1 або 2, або 3 бліс. в коробці	1 таб. білого кол. містить естрадіолу гемігідрату, мікронізованого, що еквівалентно естрадіолу 1 мг; 1 таб. сірого кол. містить естрадіолу гемігідрату, мікронізованого, що еквівалентно естрадіолу 1 мг; дидрогестерону, мікронізованого 10 мг	Абботт Біолоджікалз Б. В., Нідерланди
2	ФЕМОСТОН® таб. вк. обол., по 2 мг + таб., вк. плів. обол., по 2 мг/10 мг; комбі-упаковка № 28 (28x1); № 56 (28x2); № 84 (28x3): 14 таб., вк. плів. обол., цегляно-червоного кол. по 2 мг + 14 таб., вк. плів. обол., жовтого кол. по 2 мг/10 мг у блістері; по 1 або 2, або 3 блістери в коробці	1 таб. цегляно-червоного кол. містить естрадіолу гемігідрату, мікронізованого, що еквівалентно естрадіолу 2 мг; 1 таб. жовтого кол. містить естрадіолу гемігідрату, мікронізованого, що еквівалентно естрадіолу 2 мг; дидрогестерону, мікронізованого 10 мг	Абботт Біолоджікалз Б. В., Нідерланди

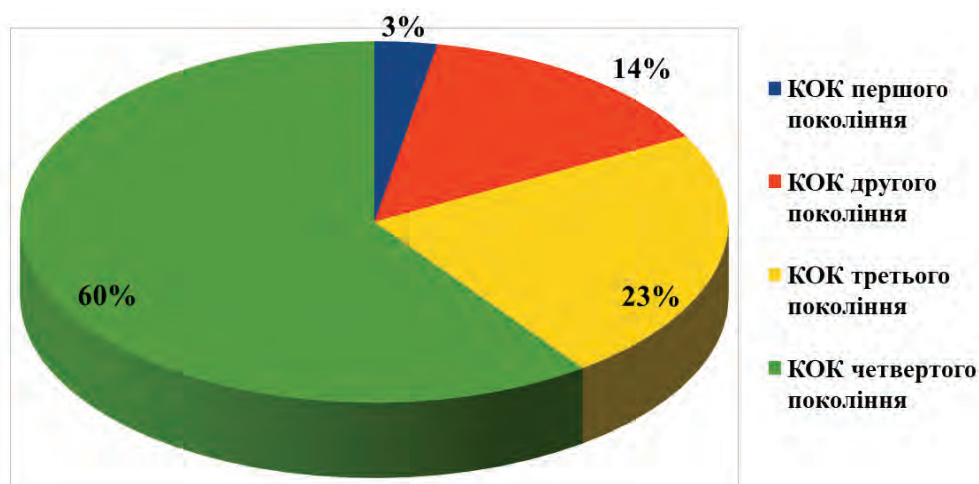


Рис. 1. Аналіз КОК за покоління відповідно до типу гестагену

Аналіз зареєстрованих ТН КОК за країною виробником свідчить що фармацевтичний ринок України в секторі КОК забезпечений повністю імпортними лікарськими засобами, серед яких за виробником домінує Німеччина (37 %) та Угорщина (29 %) (рис. 2). Тобто, серед препаратів групи КОК немає жодного лікарського

засобу українського виробництва. Це свідчить про потребу населення України, зокрема жінок у розширенні асортименту препаратів вітчизняного виробництва та про перспективи розвитку фармацевтичної галузі для задоволення цієї потреби в умовах впровадження заходів щодо імпортозаміщення тих груп препаратів.

Аналіз країн-виробників КОК представлених на фармацевтичному ринку України

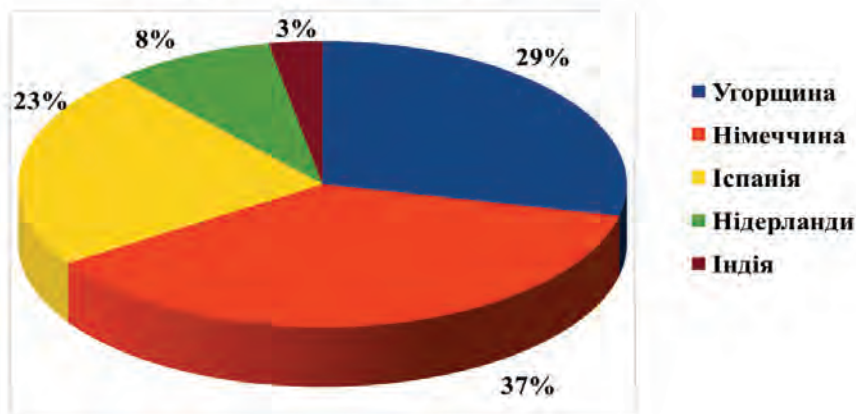


Рис. 2 Аналіз КОК за країнами-виробниками

Дослідження економічної доступності комбінованих оральних контрацептивів було проведено на основі даних щодо об'ємів реалізації та цін на КОК Аптеки АКС № 55, м. Одеса вул. Костанді 162/2 за 2023 рік (табл. 3).

Середня роздрібна ціна місячного курсу лікування відповідає вартості упаковки КОК. Аналіз економічної доступності проведений окремо за кожний квартал 2023 року (табл. 3).

За оцінкою показника адекватності платоспроможності (Са. с.) встановлено, що серед 12 торгових назв комбінованих оральних контрацептивів реалізованих Аптекою АКС № 55 (м. Одеса вул. Костанді 162/2) за 2023 рік препарати – Регулон № 3\*21 таб.; Фемостон 1/10 № 56 таб. та Ригевідон № 63 таб. належать до середньодоступних оскільки показник Са. с. для них складає на рівні 6,5-7,5 % що дозволяє віднести ці препарати до середньодоступних. Усі інші 9 торгових назв КОК належать до високодоступних оскільки Са. с. для них складає менше 5 % (табл. 3). Суттєвих відмінностей щодо зміни Са. с. по кварталах в межах однієї торгової назви препарату не відбулося. Серед проаналізованих нами КОК не було представників препаратів які належали б до недоступних, тобто до тих у яких Са. с. складає вище 15 %.

Проведений аналіз економічної доступності КОК реалізованих Аптекою АКС № 55 (м. Одеса вул. Костанді 162/2) за 2023 рік дозволив встановити, що всі препарати належать до категорії високо- та середньодоступних для населення за врахуванням показника середньомісячної зарплати пересічного громадянина України.

Отримані результати показників адекватності платоспроможності на курс лікування КОК за 2023 рік свідчать, що в цілому препарати залишаються в категорії високодоступних для жінок України та усі верстви населення нашої країни мають можливість їх застосовувати.

Проведені нами дослідження соціально-економічної доступності КОК за 2023 рік вказують, що тенденція щодо високодоступності цих препаратів для жінок України не змінювалася протягом останніх років на що вказують результати досліджень, що проведенні раніше [11, 12, 13, 14, 15, 16]. Оскільки в асортименті КОК зареєстрованих на фармацевтичному ринку України немає жодного препарату українського виробництва перспективним з метою розвитку фармацевтичної галузі є впровадження заходів щодо імпортозаміщення цих груп препаратів.

### Висновки

1. Встановлено, за даними Державного реєстру лікарських засобів, що станом на 15 травня 2024 року в Україні зареєстровано 36 торгових назв комбінованих оральних контрацептивів, лівову частку ринку яких представлено КОК IV покоління – 21 ТН, що складає 60 % та які за типом гестагену та вмістом естрогенів вважаються найбільш безпечними.

2. За оцінкою показника адекватності платоспроможності (Са. с.) встановлено, що серед 12 торгових назв комбінованих оральних контрацептивів реалізованих Аптекою АКС № 55 (м. Одеса вул. Костанді 162/2) за 2023 рік препарати – Регулон № 3\*21 таб.; Фемостон 1/10 № 56 таб. та Ригевідон № 63 таб. належать до середньодоступних, оскільки показник Са. с. для них складає на рівні 6,5-7,5 %, що дозволяє віднести ці препарати до середньодоступних тоді як усі інші до високодоступних.

3. Проведений аналіз економічної доступності КОК реалізованих Аптекою АКС № 55 (м. Одеса вул. Костанді 162/2) за 2023 рік дозволив встановити, що всі препарати належать до категорії високо- та середньодоступних для населення за врахуванням показника середньомісячної зарплати пересічного громадянина України.

Таблиця 3

Аналіз економічної доступності КОК реалізованих Аптекою АКС № 55 м. Одеса (вул. Костанді 162/2) за 2023 рік

№	Назва	Квартал 2023 року	Кількість реалізованих упаковок	Сума відпуску, грн	Вартість 1 місячного курсу лікування	С.а.с., %
1	Регулон № 3*21	1 кв	1.67	1502.22	899,54	6,94
		2 кв	0.33	359.38	1089,03	7,47
		3 кв	0	0	-	-
		4 кв	0	0	-	-
2	Жанін № 21 таб	1 кв	2	627.70	313,85	2,43
		2 кв	6	1981.00	330,17	2,26
		3 кв	11	3510.75	319,16	2,26
		4 кв	8	2649.41	331,17	2,13
3	Фемостон 1/10 № 56 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	0	0	-	-
		3 кв	3.5	3719.10	1062,60	7,54
		4 кв	0.5	583.50	1167,00	7,5
4	Фемостон 2/10 № 28 таб	1 кв	2	1298.00	649,00	4,99
		2 кв	0	0	-	-
		3 кв	3	1909.70	636,57	4,52
		4 кв	4	2596.50	649,12	4,17
5	Джас № 28 таб	1 кв	1	325.80	325,80	2,52
		2 кв	5	1817.05	363,41	2,5
		3 кв	5	1748.80	349,76	2,5
		4 кв	7	2511.23	358,75	2,30
6	Джас плюс № 28 таб	1 кв	1	357.70	357,70	2,76
		2 кв	1	357.70	357,70	2,45
		3 кв	3	1022.30	340,77	2,42
		4 кв	6	2119.70	353,28	2,27
7	Клайра № 28 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	1	375.30	375,30	2,57
		3 кв	2	750.00	375,00	2,66
		4 кв	3	1124.40	374,80	2,41
8	Белара № 21 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	5	2505.54	501,11	3,44
		3 кв	6	2874.40	479,07	3,40
		4 кв	5	2540.40	508,08	3,26
9	Ярина № 21 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	0	0	-	-
		3 кв	1	334.30	334,30	2,37
		4 кв	1	363.60	363,60	2,33
1	2	3	4	5	6	7
10	Ярина плюс № 28 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	2	740.10	370,05	2,53
		3 кв	1	355.40	355,40	2,52
		4 кв	3	1090.50	363,50	2,34
11	Логест № 21 др	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	1	293.80	293,80	2,01
		3 кв	2	590.70	295,35	2,09
		4 кв	4	1171.30	292,82	1,88
12	Ригевідон № 63 таб	1 кв	0	0	-	-
		2 кв	2	1883.40	947,70	6,50
		3 кв	0	0	-	-
		4 кв	0	0	-	-

## Література:

- Ozcan O, den Elzen WPJ, Hillebrand JJ, den Heijer M, van Loendersloot LL, Fischer J, et al. The effect of hormonal contraceptive therapy on clinical laboratory parameters: a literature review. *Clin Chem Lab Med.* 2023;62(1):18-40. DOI: <https://doi.org/10.1515/cclm-2023-0384>
- Creinin MD, Jensen JT, Chen MJ, Black A, Costescu D, Foidart JM. Combined Oral Contraceptive Adherence and Pregnancy Rates. *Obstet Gynecol.* 2023;141(5):989-94. DOI: <https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000005155>
- National Institute of Child Health and Human Development. Drugs and Lactation Database (LactMed®). 2006 [update 2024 Sep 15; cited 2024 Sep 26]. Contraceptives, Oral, Combined. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK501295/>
- Lewis GJ, Ahire D, Taskar KS. Physiologically-based pharmacokinetic modeling of prominent oral contraceptive agents and applications in drug-drug interactions. *CPT Pharmacometrics Syst Pharmacol.* 2024;13(4):563-75. DOI: <https://doi.org/10.1002/psp4.13101>
- O'Hara CA, Shan TW, Yau JNS. Knowledge of non-contraceptive benefits of and willingness to consider taking oral contraceptive pills among a low-risk female population: a cross-sectional study. *Eur J Contracept Reprod Health Care.* 2024;29(2):53-60. DOI: <https://doi.org/10.1080/13625187.2023.2300944>
- Reynolds RV, Yeung H, Cheng CE, Cook-Bolden F, Desai SR, Druby KM, et al. Guidelines of care for the management of acne vulgaris. *J Am Acad Dermatol.* 2024;90(5):1006.e1-e30. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jaad.2023.12.017>
- de Wit AE, de Vries YA, de Boer MK, Scheper C, Fokkema A, Janssen CAH, et al. Efficacy of combined oral contraceptives for depressive symptoms and overall symptomatology in premenstrual syndrome: pairwise and network meta-analysis of randomized trials. *Am J Obstet Gynecol.* 2021;225(6):624-33. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2021.06.090>
- Mavranzouli I, Daly CH, Welton NJ, Deshpande S, Berg L, Bromham N, et al. A systematic review and network meta-analysis of topical pharmacological, oral pharmacological, physical and combined treatments for acne vulgaris. *Br J Dermatol.* 2022;187(5):639-49. DOI: <https://doi.org/10.1111/bjd.21739>
- Вовк ІБ. Особливості застосування комбінованих оральних контрацептивів з контрацептивною та лікувально-профілактичною метою. *Медичні аспекти здоров'я жінки.* 2018;5: 24-31.
- Vlesko G, Meznerics FA, Hegyi P, Teutsch B, Unicsovics M, Sipos Z, et al. Comparison of Combined Parenteral and Oral Hormonal Contraceptives: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Trials. *J Clin Med.* 2024;13(2):575. DOI: <https://doi.org/10.3390/jcm13020575>
- Міщенко ОЯ, Осташко ВФ. Засоби гормональної контрацепції для планового застосування: порівняльний аналіз клініко-фармакологічної й економічної характеристики та споживчого попиту. *Соціальна фармація в охороні здоров'я.* 2020;6(3):60-7. DOI: <https://doi.org/10.24959/sphhscj.20.197>
- Міщенко ОЯ, Осташко ВФ. Засоби оральної гормональної контрацепції: аналіз асортименту та економічної доступності. В: *Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 20-й річниці заснування Дня фармацевтичного працівника України. Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку.* 2019 Бер 19-20; Харків. Харків: НФаУ; 2019, с. 82-4.
- Матяшова НО, Горбаченко ЕВ. Аналіз цінової доступності комбінованих оральних контрацептивів на ринку України. В: *Матеріали V Міжнар. наук.-практ. дистанц. конф. Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики;* 2017 Бер 30-32; Харків. Харків; 2017, с. 68-78.
- Яковлева ЛВ, Ткачова ОВ, Беркало НМ, Ващинець МГ. Оцінка економічної доступності контрацептивних лікарських засобів. *Клінічна фармація.* 2013;17(2):8-11.
- Яковлева ЛВ, Ткачова ОВ, Беркало НМ, Ващинець МГ. Фармако-економічний аналіз використання контрацептивних лікарських засобів за допомогою методів «мінімізація витрат» і «аналіз рішень». В: *Матеріали V наук.-практ. конф. Фармако-економіка в Україні: стан та перспективи розвитку;* 2012 Гру 13-14; Харків. Харків: НФаУ; 2012, с. 16-24.
- Яковлева ЛВ, Ткачова ОВ. Фармако-економічний аналіз за методом «витрати-ефективність» в терапії загрози переривання вагітності. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації.* 2013;6:52-6.
- Мнушко ЗМ, Тіманюк ІВ. Система забезпечення доступності лікарських засобів. *Вісник фармації.* 2007;1:52-7.
- Міщенко ОЯ, Калько КО, Осташко ВФ, Грешко ЮІ, Клепач ПГ, Гончарук ЯІ. Клініко-економічні аспекти фібратів. *Клінічна фармація.* 2020;24(4):15-22. DOI: <https://doi.org/10.24959/cphj.20.1536>
- Mishchenko OYa, Kalko KO, Ostashko VF, Borysiuk IYu, Rokun D-MB, Rushchenko OO, et al. Range analysis, socio-economic accessibility and consumption of fibrates on the pharmaceutical market of Ukraine during 2017-2020. *Pharmacologyonline.* 2021;2:650-6.
- Mishchenko O, Adonkina V, Tkachova O, Ulanova V, Kalko K, et al. The Results of the Clinical and Economic Assessment of Drugs Prescriptions to patients with Breast Cancer in the Ukrainian Health Care Institution The Research J. *Pharm. and Tech.* 2019;12(7):3307-12. DOI: <http://dx.doi.org/10.5958/0974-360X.2019.00557.2>

## ANALYSIS OF THE ASSORTMENT OF COMBINED ORAL CONTRACEPTIVES REGISTERED ON THE PHARMACEUTICAL MARKET OF UKRAINE AND ASSESSMENT OF THEIR SOCIO-ECONOMIC AVAILABILITY

*K. Kalko<sup>1</sup>, Y. Bukataru<sup>2</sup>, G. Budenkova<sup>1</sup>, M. Savokhina<sup>3</sup>, I. Borysiuk<sup>4</sup>, O. Gerush<sup>2</sup>, A. Kononenko<sup>3</sup>*

**I. I. Mechnikov Odesa National University<sup>1</sup> (Odesa, Ukraine),  
Bukovinian State Medical University<sup>2</sup> (Chernivtsi, Ukraine),  
National University of Pharmacy<sup>3</sup> (Kharkiv, Ukraine)  
International Humanitarian University<sup>4</sup> (Odesa, Ukraine)**

### Summary.

Combined oral contraceptives (COCs) are a group of medications widely used by women of reproductive age worldwide that contain progestin and estrogen or progestin alone. COCs remain one of the most common contraceptive methods used by women of reproductive age, with approximately 151 million users worldwide.



**The aim of the work** was to research the range of combined oral contraceptives (COC) registered on the pharmaceutical market of Ukraine and to assess their socio-economic availability using the example of AKS Pharmacy No. 55 (Odesa, 162/2 Kostandi St.) for the year 2023.

**Research materials and methods.** Analytical (data from the State Register of Medicinal Products and the search system tabletki.ua) and pharmacoeconomic (estimation of economic availability based on the indicator of adequacy of solvency Ca. s) research methods were used.

**Results and discussion.** It was established that as of May 15, 2024, 36 trade names (TN) of COC preparations of foreign production were registered in Ukraine. The lion's share of the market is represented by IV generation COCs – 60 % of the total assortment. 3rd, 2nd and 1st generation COCs account for 23, 14 and 3 % of TN drugs, respectively. The type of composition containing only progestin is represented by 2 TN preparations. It was noted that among 12 TN COC drugs – «Regulon No. 3\*21» tablets; «Femoston 1/10 No. 56» tablets and «Rygevidon No. 63» tablets belong to the middle range (Ca. s. = 6,5-7,5 %). All the other 9 TN COCs belong to the high range (Ca. s. less than 5 %).

**Conclusions.** The range of combined oral contraceptives registered in the pharmaceutical market of Ukraine is completely provided by imported manufacturers, and according to the results of socio-economic availability of COCs it was established that these drugs belong to the category of high and medium availability.

**Key words:** Combined Oral Contraceptives; Pharmaceutical Market; Socio-Economic Availability.

#### Контактна інформація:

**Калько К. О.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри фармакології та технології ліків, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

**e-mail:** ketrin27kalko@gmail.com

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-8776-477X>

**Букатару Ю. С.** – кандидат фармацевтичних наук, асистент кафедри фізіології Я. Д. Кіршенблат, Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці, Україна).

**e-mail:** yuliana.bukataru@bsmu.edu.ua

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-8372-6744>

**Буденкова Г. О.** – здобувач вищої освіти спеціальності «Фармація, промислова фармація», Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

**e-mail:** gbudenkova.life@gmail.com

**Савохіна М. В.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри фармакології та фармакотерапії, Національний фармацевтичний університет (м. Харків, Україна).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-0143-9707>

**e-mail:** marinadoc10@gmail.com

**Бондарєв Є. В.** – доктор фармацевтичних наук, доцент кафедри клінічної фармакології, Національний фармацевтичний університет (м. Харків, Україна).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-9958-0986>

**e-mail:** jck.bond@gmail.com

**Геруш О. В.** – кандидат фармацевтичних наук, завідувач кафедри фармації, Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці, Україна).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-9100-0070>

**e-mail:** ogerush@gmail.com

**Кононенко А. В.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри фармакології та фармакотерапії, Національний фармацевтичний університет (м. Харків, Україна).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-0845-9353>

**e-mail:** anna.v.kononenko@gmail.com

#### Information about authors:

**K. Kalko** – Candidate of Pharmaceutical Sciences; Associate Professor of Department of Pharmacology and Drug Technology, Odesa National University named after I. I. Mechnikov (Odesa, Ukraine).

**e-mail:** ketrin27kalko@gmail.com

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-8776-477X>

**Yu. Bukataru** – Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor of Department of Physiology Ya. D. Kirshenblat, Bukovinian State Medical University (Chernivtsi, Ukraine).

**e-mail:** yuliana.bukataru@bsmu.edu.ua

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-8372-6744>

**G. Budenkova** – Graduate of Higher Education Specialty «Pharmacy, industrial pharmacy», Odesa National University named after I. I. Mechnikov (Odesa, Ukraine).

**e-mail:** gbudenkova.life@gmail.com

**M. Savokhina** – Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of Department of Pharmacology and Pharmacotherapy, National University of Pharmacy (Kharkiv, Ukraine).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-0143-9707>

**e-mail:** marinadoc10@gmail.com

**I. Borisyuk** – Doctor of Pharmaceuticals Sciences, Professor, Head of Department of General and Clinical Pharmacology, International Humanitarian University (Odesa, Ukraine).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-2824-9118>

**e-mail:** borisyuk.kaynova@gmail.com

**O. Gerush** – Candidate of Pharmaceuticals Sciences, Head of the Department of Pharmacy, Bukovinian State Medical University (Chernivtsi, Ukraine).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-9100-0070>

**e-mail:** ogerush@gmail.com

**A. Kononenko** – Candidate of Pharmaceuticals Sciences, Associate Professor of Department of Pharmacology and Pharmacotherapy, National University of Pharmacy (Kharkiv, Ukraine).

**ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-0845-9353>

**e-mail:** anna.v.kononenko@gmail.com



Надійшло до редакції 10.07.2024 р.

Підписано до друку 14.09.2024 р.